

MODALITATI EFICIENTE E EVALUARE

Cioparu Georgiana Raluca- Gradinița Nr. 116, București

Odata cu sfârșitul secolului XX și începutul secolului XXI se poate constata că evaluarea la nivelul prescolarității mici a cunoscut destul de multe îmbunătățiri și a dobândit treptat o prezență constantă pe parcursul procesului de învățământ. În ultimii ani s-a observat, în practică la clasă, o focalizare pe o evaluare care să fie cât mai aproape de copilul de astăzi, de aceea se vorbește de o evaluare modernă ce idenfica diferențele dintre preșcolari, modalitățile prin care fiecare preșcolar învață, stilul de învățare al fiecăruia, dobândirea unor atitudini favorabile pentru evaluare și școală în general etc. Există încă multe voci care susțin importanța evaluării pentru funcția sa de colectare, analiză și utilizare a datelor în vederea sprijinirii și îmbunătățirii procesului de învățare, dar la fel de mare importantă , sau poate chiar mai mare, i se acordă evaluării în trinomul predare- învățare- evaluare, în care evaluarea are rol de feed-back.

Multe din aceste lucruri care vin în beneficiul preșcolarului și al cadrului didactic nu se pot realiza printr-o evaluare tradițională, prin probe scrise, orale sau teste docimologice, datorită faptului că acestea verifică în special cunoștințele și mai puțin abilitatile, aptitudinile și comportamentele preșcolarului. Tocmai pentru că de-a lungul timpului societatea a suferit destul de multe modificări, iar copilul de astăzi nu mai gândește și nu mai învață precum copilul de acum cinzeci de ani, necesitatea unei ajustări a modului în care se realizează procesul de învățământ și implicit evaluarea a fost de necontestat. Specialiștii în domeniu au putut anticipa cum va fi copilul de mâine și ce calități, capacități, comportamente trebuie să dețină acesta pentru a putea răspunde cerințelor societatii. Astfel că, s-a ajuns la conceptul de metacognitie, acea abilitate a unui preșcolar de grupa mare care îi permite acestuia să aibă conștiința propriului proces de gândire, examinându-se și comparându-se cu ceilali, ajungând la autoevaluare. Acesta este un concept pe care pedagogia constructivistă l-a îmbrățișat și la impus în evaluare. În cadrul evaluării, din perspectiva constructivistă , accentul va cădea pe valorificarea cunostinelor și doar în mică măsură pe reproducerea lor, pe descoperirea și dezvoltarea aptitudinilor, formarea abilităților, a unei ierarhii de valori, schimbarea atitudinilor. De-a lungul timpului, metodele tradiționale de evaluare și-au dovedit eficiența și limitele în repetate rânduri. Acest fapt, ne conduce la abordarea unor situaii în care evaluarea la clasă să fie contextualizată și să se bazeze pe experiențele de viață ale preșcolarului. Asigurarea unor performane și atingerea de competențe ține de îmbinarea metodelor tradiționale de evaluare cu cele alternative sau complementare.

Metodele alternative sau complementare ar asigura, astfel, pregătirea pentru viață reală prin rezolvarea unor probleme concrete de viață , experimentare, reflecție, interogație, interes, exprimarea unui stil propriu, și, nu în ultimul rând, autoevaluare. Caracterul alternativ, sau complementar al metodelor de evaluare, indică faptul că acestea completează seria metodelor tradiționale de evaluare si se pot utiliza cu succes în activitățile de evaluare, fie simultan, fie alternativ. În condițiile actuale ale procesului instructiv – educativ, nu putem vorbi despre o

înlocuire a metodelor tradiționale de evaluare cu cele alternative sau complementare, dar putem susține importanța cunoașterii acestor alternative evaluative și a utilizării lor, de către cadrele didactice din învățământul obligatoriu și nu numai.

„Strategiile de evaluare metacognitive , la fel ca și metodele complementare de evaluare (...), sunt recursuri favorabile ale unei evaluări centrate pe elev, pe procesul său de învățare, mai mult decât pe rezultatele obținute. Privită din această perspectivă , evaluarea se converteste într-un instrument prin care elevul învață să învețe” (Oprea, C. L. 2009, pag. 296).

Metodele alternative care sunt din ce în ce mai mult în atenția cadrelor didactice și sunt folosite în învățământul preuniversitar românesc sunt: observarea sistematică, investigația, autoevaluarea, portofoliul. Vom aborda succint pe fiecare în parte în rândurile ce urmează.

“Observarea este *„una din metodele de cunoaștere a personalității umane, care constă în consemnarea metodică, fidelă și intenționată a diferitelor manifestări de comportament individual sau colectiv, așa cum se prezintă ele în fluxul lor natural de manifestare.”* (Ion Holban, *„Cunoașterea elevului: sinteză a metodelor”* apud Marin Manolescu). Metoda observării sistematice este o metodă ce îi oferă cadrului didactic posibilitatea de a colecta informații importante cu privire la performanțele elevilor din perspectiva capacității lor de acțiune și relaționare, a priceperilor, deprinderilor și abilităților pe care le dețin, dar și din perspectivă obiceiurilor sociale și a comportamentului elevului. Tocmai pentru că este atât de ofertantă pentru profesor, în practica de la clasă se folosește din ce în ce mai mult metoda observării sistematice fiind foarte utilă în orice încercare de diagnosticare pedagogică și psihologică.

Metoda investigației este o metodă care facilitează atât actul învățării cât și pe cel al evaluării, dăruind preșcolarului posibilitatea de a aplica într-o manieră originală, proprie conținuturile însușite în noi situații. *„Constă în solicitarea de a rezolva o problema teoretică sau de a realiza o activitate practică pentru care elevul este nevoit să întreprindă o investigație”* (Ion T. Radu op, cit. pag.189). Reprezintă practic acțiunea copilului de a se documenta, de a observa anumite fenomene, de a experimenta, etc., toate acestea fiind acțiuni care îl pun pe preșcolar în situația de a transpune în practică volumul informațional deja dobândit. Astfel se conturează deprinderi, capacități, priceperi, comportamente.

Așa cum îi spune numele “autoevaluare” este o metodă prin care cel care a fost subiect în procesul de predare-învățare- evaluare, deci preșcolarul ,se poate aprecia singur. În practica de la clasă, autoevaluarea este din ce în ce mai utilizată deoarece se pune accent pe responsabilizarea elevului și implicarea lui în procesul de reglare a învățării.

“După cum afirmă Linda Allal și Michel (1993) autoevaluarea înseamnă un demers de „întoarcere în sine”. A încredința responsabilitatea orientării educaționale elevilor înșiși dar și familiilor acestora reprezintă o nouă perspectivă în domeniul educației”(Dan Potolea, Marin Manolescu, *“Teoria și practică evaluării educaționale”*). Metoda autoevaluării are ca scop conștientizarea, implicarea și responsabilizarea elevului în ceea ce privește activitatea de la clasă.

Bibliografie:

- Ion T. Radu, “*Evaluarea în procesul didactic*”, EDP R.A. București, 2008
- Jean Volger “*Evaluarea în învățământul preuniversitar*”, traducere de Cătălina Gârbea și Ionela Baluță, Editura POLIROM, Iași, 2000
- Marin Manolescu, Dan Potolea, “*Teoria și practică evaluării educaționale*” Ministerul Educației și Cercetării, 2005
- Marin Manolescu, “*Evaluarea școlara-metode, tehnici, instrumente*”, Editura METEOR PRESS, București 2005